27.9.2022

Eduskunta
Sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 154/2022 vp Hallitukselle esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Valtionvarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston kuuleminen 28.9.2022

OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua valtion vuoden 2023 talousarvioehdotuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön budjetin koko on 7,69 Mrd. € ja noin 3 % suurempi kuin vuonna 2022. Peruspalveluiden valtionosuuksia jaetaan kuntiin vuonna 2023 yhteensä 2,74 Mrd. € Budjetti on kasvatuksen ja koulutuksenkin näkökulmasta historiallinen, kun kuntien pääasialliseksi tehtäväksi jää vuoden 2023 alusta kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen.

OAJ:n esitykset jaostolle kirjauksista mietintöön vuoden 2023 budjetista, joita perustelemme tarkemmin lausunnossamme:

- Opettajarekisterin perustamisen käynnistämiseen kohdennetaan 500 000 euroa Opetushallituksen budjettiin kohtaan 29.01.02.
- Sitouttavalle kouluyhteisötyölle varatulla 8 miljoonan euron rahoituksella lisätään yksi tunti perusopetuksen tuntijakoon tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.
- Hoiva-avustaja koulutukseen osoitetusta 10,8 miljoonan rahoituksesta kohdennetaan 2,3 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkojen lisäämiseen yliopistoille momentille 29.40.50.
- Mentoroinnin vakinaistamiseen osoitetaan 6 miljoonaa euroa ja opettajien oikeus ja velvollisuus täydennyskoulutukseen kirjataan lakiin. 29.10.20.
- Ammatillisen koulutuksen 50 miljoonan rahoituslisäyksestä 9 miljoonaa kohdennetaan opiskelijoiden oikeuteen saada tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta ja 5 miljoonaa euroa mahdollistamaan 180 osaamispisteen yli meneviä opintoja 30 osaamispisteen edestä, josta ollaan säätämässä toisen asteen kehittämishankkeessa. Muutokset momentin 29.20.30 sisällä.
- Toisen asteen kehittämishankkeessa rahoitetaan ja uudistetaan myös tutkinnon osia pienempien osien rahoittaminen.
- Hoiva-avustaja koulutukseen tarkoitettu 8,5 miljoonaa (10,8 miljoonaa-2,3 miljoonaa varhaiskasvatuksen opettajien kouluttamiseen) jaetaan OKM:n toimesta suoran koulutuksen järjestäjille
- Lukioon kohdennetaan 1 miljoona opiskelijoiden oikeuteen saada tukiopetusta momentille 29.20.35

- Kumotaan lukion rahoituksesta annettu leikkurisäännös 23 b §

- Opettajankoulutusfoorumi on nimettävä opetus- ja kulttuuriministeriön alaiseksi, hallituskausista riippumattomaksi, pysyväksi toimielimeksi 1.1.2023 alkaen ja osoitettava sille sen toiminnan edellyttämä rahoitus.

- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoituksen pitää vastata tutkintotavoitteiden lisäystä

Perustaidot ja oppimisen tuki kuntoon ei onnistu hankkeilla

Pidämme tärkeänä sitä, että huoli perustaitojen heikkoudesta on noussut vahvasti keskusteluun. Vuoden 2023 budjetissa perustaitojen ja oppimisen tuen vahvistamiseksi ei ole kuitenkaan tehty päätöksiä.

Perustaitojen kehittyminen alkaa varhaiskasvatuksessa. Siellä luodaan pohja niin kielellisen kuin matemaattisen ymmärryksen kehittymiselle, tunne ja vuorovaikutustaidoille sekä aloitetaan mahdollisten oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja tukeminen. On ensiarvoisen tärkeää, että kaikilla lapsilla asuinpaikasta riippumatta on oikeus varhaiskasvatuksen opettajan ja -erityisopettajan antamaan opetukseen sekä tukeen. Varhaiskasvatuksen lakiuudistus kolmiportaisesta tuesta jäi torsoksi 15 miljoonan euron rahoituksella eikä riittävää määrää kelpoisia opettajia ja erityisopettajia ole.

OAJ:n laskelman mukaan riittävä opettajamäärä varhaiskasvatuksessa saavutetaan 1400 aloituspaikalla/vuosi. Ensi vuoden budjettiin pitää siksi lisätä 2,3 miljoonaa euroa**.** Tämä voidaan toteuttaa, siirtämällä hoiva-avustajien koulutusmäärien lisäämiseen tarkoitetusta rahoituksesta 2,3 miljoonaa tähän. Päätökset seuraavien vuosien resurssoinnista on tehtävä kehysriihessä, mikä jää seuraavan hallituksen asialistalle. OAJ arvio aloituspaikkatarpeesta ja rahoituksesta on seuraava:

vuosi	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030	2030-2031
opiskelija-lisäystarve	245	245+245	245+245 +545	245+545 +545	545+545 +545	545+545 +545	545+545 +545	545+545 +545
kulut milj.€	2,3	4,6 (2,3+2,3)	9,7 (2,3+2,3+5,1)	12,5 (2,3+5,1+5,1)	15,3 (5,1+5,1+5,1)	15,3	15,3	15,3

- **OAJ esittää, että Valtiovarainvaliokunta mietinnössään osoittaa hoiva-avustaja koulutukseen osoitetusta 10,8 miljoonan rahoituksesta 2,3 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen aloituspaikkojen nostamiseksi 1400 aloituspaikan tasolle vuodelle 2023 momentille 29.40.50.**

Hallitusohjelman kirjaukset perusopetuksen kolmiportaisen tuen toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisesta on jäänyt tekemättä. Ilman rahoitusta ei ole ollut mahdollista toteuttaa lakimuutoksia, jotka takaavat tukitoimien vähimmäismäärän ja tuen vahvistumisen tuen portaalta seuraavalle siirryttäessä. Tämä seurauksena tukea tarvitsevien oppilaiden oikeusturva ei toteudu ja myös muiden oppilaiden oikeus opetukseen vaarantuu, opettajien jaksaminen on koetuksella ja koko alan veto- sekä pitovoima laskussa. Alan vaihtamista pohtii jo noin 60 prosenttia opettajista.

Varhainen matalan kynnyksen puuttuminen oppimisen haasteisiin, kuten tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus, on saatava jokaisen oppijan oikeudeksi. Nyt oikeutta tukiopetukseen ei ole säädetty lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa oleville oppivelvollisille. Ammatillisessa koulutuksessa oppivelvollisilta puuttuu myös oikeus osa-aikaiseen erityisopetukseen. Lukiossa opiskelijalla on oikeus saada erityisopetusta, mutta ammatillisessa koulutuksessa ei, vaikka sinne siirtyy valtaosa peruskoulussa tukea tarvinneista oppilaista. OAJ:n laskemien mukaan opiskelijan oikeus tukiopetukseen ja erityisopetukseen lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa olisi mahdollista toteuttaa 10 miljoonalla eurolla. Tämä voidaan toteuttaa kohdentamalla ammatilliseen koulutukseen myönnetystä 50 miljoonan euron pysyvästä rahoituksesta 10 miljoonaa näihin tukitoimiin. Ilman täsmällisiä säädöksiä ja riittäviä resursseja oppijoiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oikeus riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen ei toteudu.

Opiskelijoiden oikeutta opetukseen ja tukeen heikentää myös se, että ilman rahoitusta ammatilliseen koulutukseen ollaan toisen asteen kehittämishankkeessa lisäämässä opiskelijalle mahdollisuus opiskella 30 osaamispistettä yli vaaditun 180 osaamispisteen. OAJ kannattaa 30 osaamispisteen lisäystä, mutta ilman rahoitusta ei ole opetusta.

- **OAJ esittää, että Valtiovarainvaliokunta mietinnössään osoittaa Ammatillisen koulutuksen 50 miljoonan rahoituslisäyksestä 9 miljoonaa opiskelijoiden oikeuteen saada tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta ja 5 miljoonaa euroa mahdollistamaan 180 osaamispisteen yli meneviä opintoja 30 osaamispisteen edestä. Muutokset momentin 29.20.30 sisällä**

- **OAJ esittää, että Valtiovarainvaliokunta mietinnössään osoittaa lukioon 1 miljoona opiskelijoiden oikeuteen saada tukiopetusta momentille 29.20.35**

Myös ennaltaehkäisevät tukitoimet, kuten riittävä määrä opettajia, erityisopettajia ja opinto-ohjaajia, on turvattava kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta alkaen. Nytkin laki edellyttää riittävää määrää opettajia, mutta se, mikä on riittävä määrä, on jätetty täysin opetuksen ja koulutuksen järjestäjien päätettäväksi, Näin ollen esimerkiksi Karvin opinto-ohjausta koskevasta arvioinnista käy ilmi, että yhden opinto-ohjaajan vastuulla olevien oppijoiden määrä vaihtelee alle 200 ohjattavasta 1000 ohjattavaan.

Perustaitojen heikkeneminen on niin voimakas kehityskulku, ettei sen korjaaminen ole mahdollista nimellisillä kehittämishankkeilla. Kehityksen taittamiseksi tarvitaan kestäviä ja ison luokan konkreettisia toimia kuten oppimisen tuen ongelmien korjausta, enemmän aikaa oppimiselle ja korkeasti koulutettujen opettajien kelpoisuuksista, riittävästä määrästä, täydennyskoulutuksesta ja alan vetovoimaisuudesta huolehtimista.

Opetuksen laatu sekä tasa-arvo vaatii pysyvää rahaa ja täsmällistä lainsäädäntöä

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvorahat poistuvat hallituksen suunnitelman mukaisesti budjetista vuoden 2022 jälkeen.

Perusopetukseen on myönnetty määräaikaista laatu- ja tasa-arvorahoitusta tällä hallituskaudella 235 miljoonaa euroa. Perusopetukseen kohdennetusta rahasta 90 miljoonaa euroa on ministeriön tietojen mukaan kohdennettu laadun- ja tasa-arvon edistämiseen. Rahoituksella on pienennetty mm. ryhmäkokoja palkkaamalla opettajia ja resurssiopettajia ja kehitetty opettajien osaamista. Lisäksi avustuksen käyttämistä on painotettu muun muassa suuriin yli 25 oppilaan opetusryhmiin, joissa on useita tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia oppilaita, sekä kouluihin, joiden koulunkäyntialueella aikuisväestön koulutustaso on keskimääräistä alhaisempi sekä työttömyysaste suurempi tai vieraskielisen väestön osuus suurempi.

Varhaiskasvatuksessa laatu- ja tasa-arvorahoitus on ollut jaossa 152,5 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksessa toimenpiteitä on voitu toteuttaa vain paikoin kesken toimintakauden opettajapulan ja olemassa olevien tilojen niukkuuden vuoksi. Lapsiryhmien pienentäminen ei käytännössä ole myöskään toteutunut siksi, että suhdelukujen toteutumisen tarkastelu tehdään päiväkotitasolla eikä lapsiryhmätasolla.

Entisestään kiristyvä kuntatalous on johtanut siihen, että määräaikaisia rahoja on käytetty kunnissa perustoiminnan rahoittamiseen. Nyt päättyvät määräaikaiset rahat jättävät lisäloven jo lähtökohtaisesti vajavaiseen kasvatuksen ja koulutuksen rahoitukseen, mikäli opetuksen järjestäjä ei pysty kompensoimaan tämän rahoituksen loppumista koronan jälkihoitoon mahdollisesti myönnetyllä rahoituksella.

OAJ pitää erittäin ongelmallisena vuodesta 2012 jatkunutta tilannetta, jossa hallituskaudesta toiseen puutteellista perusrahoitusta ja väljää lainsäädäntöä tilkitään määräaikaisilla määrärahoilla. Se, että lainsäädännön puutteista johtuen määrärahoja korvamerkitään esimerkiksi ryhmäkoon pienentämiseen, eikä täsmennetä lainsäädäntöä ja lisätä perusrahoitusta, aiheuttaa opetusalalle määräaikaisia palvelussuhteita ja resurssien tuhlaamista toistuviin hankehakemuksiin.

Varhaiskasvatuksen opettajien lisäämistarve ei tule yllätyksenä eikä se ratkea vippaskonstein

OAJ kantaa huolta varhaiskasvatuksen kokonaistilanteesta eikä hallituksen budjettiesitys korjaa tilannetta. Keskeisenä ratkaisuna on varmistaa riittävät aloituspaikkamäärät varhaiskasvatuksen opettajankoulutukseen yliopistoissa. Aloituspaikkojen määrää on viime vuosina lisätty, mutta ne eivät ole vielä riittäviä. Varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärät ovat olleet vuosikausien ajan liian vähäiset. Tämän takia opettajan tehtävissä noin 16 prosenttia on epäpäteviä (KT kunta- ja hyvinvointityönantajan laskelmien mukaan). Myös vuonna 2030 voimaan tuleva varhaiskasvatuslain mukainen henkilöstörakenne vaatii toteutuakseen opettajamäärien kasvattamista.

Aika ajoin väitetään, että päiväkotien henkilöstöpulan taustalla olisi viime vaalikaudella tehty varhaiskasvatuslain muutos. Tämä ei pidä paikkansa. Varhaiskasvatuksessa opettajista on ollut pulaa vuosikausia, kauan ennen vuoden 2018 lakimuutosta. Varhaiskasvatuksen opettajapulaan ratkaisuna esitetyt opettajakelpoisuuksien väljennykset viestivät sen sijaan vakavasta alan arvotuksen puutteesta. Muuntokoulutukset eivät myöskään ole pysyvä ratkaisu, vaan on vihdoin viimein turvattava tarvetta vastaava määrä pysyviä aloituspaikkoja.

Vuonna 2030 voimaan tuleva henkilöstörakenne edellyttää vain 1/3 osan olevan kasvatustieteellisen koulutuksen saaneita varhaiskasvatuksen opettajia sallien 2/3 henkilöstöstä olla vähintään sosiaalialan koulutustaustaisia. Varhaiskasvatuksen järjestäjällä on harkintavaltaa sen suhteen, onko opettajia enemmän kuin 1/3 ja sosiaalialan koulutuksen saaneita vähemmän kuin 2/3. Myös tämä oikeus joustoon henkilöstörakenteessa on säilytettävä.

Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen vie kohti sivistyksellistä perusoikeutta, mutta kohtelee kuntia eriarvoisesti

Kannatamme maksutonta varhaiskasvatusta ja siksi hallituksen päätös alentaa pysyvästi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja 70 miljoonalla eurolla on oikean suuntainen. Pidämme tärkeänä, että suunnitelmallisesti vahvistetaan lasten osallistumista laadukkaaseen pedagogiseen varhaiskasvatukseen. Maksujen alentamisen positiivisena seurauksena voi tuntiperusteisen laskutuksen tuottama lasten osallistumisen epäsäännöllisyys vähentyä ja lapset osallistua varhaiskasvatukseen säännöllisemmin ja aktiivisen toiminta-ajan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Tämä tukee lasten kasvua, kehitystä ja oppimista sekä osallisuutta vertaisryhmässä.

Jotta varhaiskasvatusta voidaan järjestää laadukkaasti, on lapsimäärää eli osallistumisastetta nostettaessa samalla myös arvioitava, tarvitaanko henkilöstöä lisää ja aloituspaikkamäärän nostamista. Nyt niin ei tehty. Muutettaessa kuntien

rahoituspohjaa, on pidettävä huoli siitä, että ne korvataan kaikille yhdenvertaisesti. Nyt niin ei tehty. Maksuttomuudesta aiheutuvat kustannukset olisi pitänyt kompensoida kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta eikä yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla. Nyt kompensaatio ei jakaudu kunnille yhdenvertaisesti eikä yksittäinen kunta saa samaa rahamäärää kuin se varhaiskasvatuksen asiakasmaksuissa menettää.

Huoli perusopetuksen kehityskulusta jaetaan laajasti, mutta toimet ovat jääneet puolitiehen

Perusopetuksen tila ja oppimisen tuki keskusteluttaa jälleen valtavasti. Varhainen puuttuminen oppimisen haasteisiin ja ennaltaehkäisevät tukitoimet nähdään tärkeinä, mutta oppilaiden tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oikeus riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen ei toteudu nykyisillä väljillä säännöksillä ja puutteellisilla resursseilla.

Hallitusohjelmassa olleet kirjaukset kolmiportaisen tuen toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisesta eivät ole tuottaneet tulosta, koska ilman tähän kohdennettua rahoitusta ei ole ollut mahdollista toteuttaa tarvittavia lakimuutoksia, jotka takaisivat tukitoimien vähimmäismäärän kullakin tuen portaalla ja joilla tuki vahvistuisi tuen portaalta seuraavalle siirryttäessä.

OAJ kannattaa tuntimäärän lisäämistä B1 kielen opetukseen ja kielten opetuksen vahvistamista vuodesta 2024 lähtien.

Kielenopetuksen vahvistamiselle varattiin 1 miljoonan euron rahoitus vuodelle 2023. Tällä saadaan aikaiseksi vasta lisäyksen edellyttämät opetussuunnitelmamuutokset. Jotta tunti voidaan toteuttaa kunnissa, on vuodesta 2024 kunnille annettava opetuksen järjestämiseen rahoitusta noin 6–8 miljoonaa euroa. Kustannus riippuu siitä, toteutetaanko tunti olemassa olevilla opettajilla vai pitääkö rekrytoida uusia aineenopettajia. Tunnin lisääminen on käytettävä B1-kielen opetuksen vahvistamiseen yläkoulussa, josta siirrettiin aikaisemmin kaksi vuosiviikkotuntia 6. luokan tunteihin.

Sitouttavaan kouluyhteisötyöhön kohdennettu rahoitus käytettävä tunne ja vuorovaikutustaitojen opetuksen vahvistamiseen

Hallitus sopi budjettiehdotuksessaan sitouttavan kouluyhteisötyön vakiinnuttamisesta. Kehyksessä kokonaisuudelle ei myönnetty vielä rahoitusta, mutta talousarvioehdotukseen OKM:n budjetin sisältä kokonaisuudelle on löydetty 8 miljoonan euron rahoitus.

Ministerin mukaan sitouttava kouluyhteisötyö on projekti, jonka kautta halutaan sekä ennaltaehkäistä että vahvistaa koulupoissaoloihin varhaista puuttumista mahdollistamalla, sellaisten henkilöiden palkkaaminen kouluun, joilla ei ole opetukseen sidottua työaikaa.

Pidämme tätä toteutustapaa erittäin ongelmallisena emmekä kannata sitä, vaikka kannatamme tavoitetta ennaltaehkäistä ja vahvistaa koulupoissaoloihin varhaista puuttumista.

Oppilaalla on velvollisuus osallistua koulupäivän aikana opetukseen eli oppitunneille ellei hänelle ole myönnetty huoltajan anomuksesta lupaa olla poissa. Näin ollen koulupäivän aikana oppilaalla ei ole välituntia lukuun ottamatta mahdollisuutta tavata näitä uusia kasvatus- ja sosiaalialan ammattilaisia. Lisäksi toteamme, että oppilaalla on jo oikeus saada opettajalta, oppilaanohjaajalta, erityisopettajalta, koulunkäynnin avustajalta, koulupsykologilta ja -kuraattorilta sekä kouluterveydenhuollosta apu ja tuki, jota tarvitsee koulupäivän aikana. Esimerkiksi koulupsykologilla ja – kuraattorilla ei ole opettamiseen sidottua työaikaa. Heitä on hyvinvointialueen järjestettävä kouluille niin, että oppilailla on mahdollisuus kääntyä heidän puoleensa ja toisaalta heillä on oltava aikaa niille nuorille, joilla on vaikeaa tai poissaoloja. Jos ei näiden ammattihenkilöiden ja huoltajien yhteistyöllä ole saatu ennaltaehkäistyä poissaoloja eikä puututtua niihin niin, että oppilas kävisi koulua, tarvitaan sosiaalitoimen, lastensuojelun tai erityisnuorisotyön apua. Viimekädessä laki velvoittaa ottamaan yhteyttä poliisiin ja arvioimaan, onko huoltajalle annettava sakkoja oppivelvollisuuden valvonnan laiminlyönnin seurauksena.

Kun oppilas ei käy koulua, tarvitaan näkemyksemme mukaan sosiaalitoimen ja lastensuojelun lainsäädännön toimivuuden arviointia sen osalta, kenellä on velvollisuus auttaa huoltajia lapsen koulupoissaoloissa eli oppivelvollisuuden toteutumisen ongelma tilanteissa.

Se, että opetustoimen alimitoitetusta rahoituksesta kohdennetaan pysyvästi kahdeksan miljoonaa euroa työhön, joka kuuluu jo kouluissa työskenteleville ammattihenkilöille ei saa OAJ:n kannatusta. Tarve koulukuraattoreille ja psykologeille on kouluissa suuri ja huoli sosiaalipuolen ammattilaisten riittävyydestä kouluissa kasvaa entisestään sote-uudistuksen myötä, kun oppilashuolto siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle. Sitouttavan kouluyhteisötyön tavoitteet ovat kannatettavia, mutta samoja, jotka kuuluvat jo oppilashuollon ammattihenkilöille ja koulussa jo työskenteleville. Sitouttavalle kouluyhteisötyölle varattua 8 miljoonan euron rahoitusta OKM:n budjetista ei voida käyttää hyvinvointialueiden tehtävien laiminlyönnistä johtuviin paikkauksiin.

Sitouttavan kouluyhteisötyön pilotoinnissa on kokeiltu onnistuneesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta kouluissa erillisinä tunteina. Kahdeksan miljoonaa mahdollistaisi yhden tunnin lisäämisen tuntijakoon tähän tarkoitukseen. OAJ esittääkin, että valiokunta vaatii rahan kohdentamista tähän, sillä tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen olisi poissaoloja ennaltaehkäisevää työtä.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että sitouttavalle kouluyhteisötyölle varatulla 8 miljoonan euron rahoituksella lisätään yksi tunti perusopetuksen tuntijakoon tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.**

Opettajankoulutuksien kehittämiselle pysyvä foorumi ja rahoitus

Opettajankoulutuksia on kehitetty viime vuosina opettajankoulutusfoorumin kautta. Foorumi sai perustamisen yhteydessä 60 miljoonan hankerahoituksen, jolla on pystytty kehittämään opettajan perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutusta.

Opettajankoulutusfoorumin aikana on ollut yli 50 erilaista opettajankoulutuksen kehittämishanketta korkeakouluissa. Hankkeiden avulla on kehitetty muun muassa kielitietoista pedagogiikkaa, joka edistää erityisesti maahanmuuttotaustaisten oppijoiden kielen osaamista. Opettajankoulutuksen pääsykoeuudistus tehtiin opettajankoulutusfoorumin hankkeena. Digitalisaatio ja monialaiset oppimiskokonaisuudet nk. ilmiöt ovat kehittyneet tutkimusperustaisesti erilaisissa foorumin hankkeissa. Yhteistyö korkeakoulujen välillä sekä sidosryhmien kanssa on vahvistunut merkittävästi foorumin työn seurauksena, mikä on kehittänyt ja uudistanut opettajankoulutuksia.

Opettajankoulutuksia pitää kehittää pitkäjänteisesti ja ajantasaisesti sekä varmistaa siihen valtion rahoitus. Opettajankoulutusfoorumi on nimettävä opetus- ja kulttuuriministeriön alaiseksi, hallituskausista riippumattomaksi, pysyväksi toimielimeksi. Ellei näin nyt tehdä foorumin toimikausi päättyy 31.12.2022. Ilman rahoitusta foorumin on erittäin hankala kehittää vastuullaan olevia asioita.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että opettajankoulutusfoorumi nimitetään opetus- ja kulttuuriministeriön alaiseksi, hallituskausista riippumattomaksi, pysyväksi toimielimeksi 1.1.2023 alkaen ja sille osoitetaan sen toiminnan edellyttämä rahoitus tulevissa kehysmenettelyissä.**

Uusien opettajien ja johtajien mentoroinnilla on tutkimusten mukaan positiivinen vaikutus työssäjaksamiseen ja alalla pysymiseen. Vastavalmistuneet opettajat ovat vaarassa uupua ja vaihtaa alaa ensimmäisen viiden työvuoden aikana. Uusien opettajien oikeus kaksivuotiseen mentorointiin on kirjattava lakiin. Mentorointiin on osoitettava valtion rahoitus, joka takaa jokaiselle uudelle opettajalle mahdollisuuden osaamisen kehittymiseen uran alussa riippumatta siitä, missä päin Suomea opettaja opettaa. OAJ:n laskelman mukaan mentoroinnin vakinaistaminen maksaisi noin 6 miljoonaa euroa.

- **OAJ esittää, että Valtiovarainvaliokunta mietinnössään osoittaa 6 miljoonan euron rahoituksen opettajien mentoroinnin vakinaistamiselle momentille 29.10.20**

Jatkuva oppiminen on kiinteä osa opettajan ja johtajan osaamista sekä työssäjaksamista. Opettajien oikeus ja velvollisuus täydennyskoulutukseen on kirjattava lakiin. Näin varmistetaan jokaiselle oppijalle ajantasainen ja laadukas mahdollisuus oppia ja kehittyä parhaimpaansa koulutuspolullaan osaavan opettajan opetuksessa.

Opettajankoulutuksen kehittäminen vaatii tuekseen opettajarekisterin

Varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärät ovat olleet pitkään liian matalalla tasolla. Syy matalaan tasoon on johtunut seurannan puutteesta ja todellisen tiedon puutteesta kentän tarpeista. Varhaiskasvatuksen ollessa sosiaali- ja terveysministeriön alla seurantaa ei tehty. Perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen opettajien määrää sekä kelpoisuustilannetta alueellisesti on seurattu opettajat ja rehtorit Suomessa kyselyin. Vuoden 2013 jälkeen kyselyillä ei ole kuitenkaan enää saatu tilastollisesti luotettavia tuloksia opettajien määrästä, koska vastaajia kyselyihin ei ole riittävästi. Vaara opettajatarpeen ennakoinnin vääristymille on suuri, ellei tilannetta korjata pikaisesti. Opettajapula on todellinen jo varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa, osassa aineenopetusta sekä muun muassa teknologian ja logistiikan aloilla.

Opettajarekisteristä tehtiin kattava selvitys vuonna 2021 ja rekisteristä tehty selvitys sekä lausuntopalaute kannattivat rekisterin perustamista.

- **OAJ esittää, että Valtiovarainvaliokunta mietinnössään osoittaa 0,5 miljoonan euron rahoituksen Opetushallituksen momentille 29.01.02 opettajarekisterin käynnistämistä varten.**

Kuntien rahoitus on kasvatuksen ja koulutuksen rahoitusta

Vuoden 2023 budjetti on historiallinen kuntien näkökulmasta sosiaali- ja terveystoimen rahoituksen siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle. Uudistus näkyy budjetissa konkreettisimmin peruspalveluiden valtionosuuden muutoksessa. Peruspalveluiden valtionosuuden tehtävänä on jatkossa rahoittaa pääsääntöisesti kunnissa toteutettavaa varhaiskasvatusta ja perusopetusta.

Valtionosuusprosentti ensi vuodelle on 22,07 %. Valtionosuusprosenttiin on tehty monia muutoksia viime vuosien varrella, joista osa on ollut pitkälti teknisiä. Kuntien ja valtion vastuusuhteesta peruspalveluiden rahoittamiseen ei ole kuitenkaan olemassa parempaa mittaria kuin tarkastelemalla valtionosuusprosentin muutosta. Vuonna

2013 valtionosuusprosentti oli budjetin mukaan 30,96 % ja vuonna 2003 yleissivistävän koulutuksen käyttömenoihin myönnetyn valtionosuuden valtionosuusprosentti oli 63,3 %.

Kuntatalousohjelmassa todetaan kuntien muuttuneet tehtävät ja kasvanut suhteellinen vastuu kasvatuksen ja koulutuksen palveluista. Samassa todetaan, että ikäluokkien pienentäminen avaa osalle kunnista säästömahdollisuuksia. OAJ vastustaa tulkintaa voimakkaasti. Eduskunnan hyväksymässä koulutuspoliittisessa selonteossa puolueet sitoutuivat yhdessä periaatteeseen, että ikäluokkien pienentymisestä vapautuvat kulut tulee ohjata jatkossa koulutuksen laadun vahvistamiseen.

Koulutuspoliittisen selonteon kirjaukset vaativat toteutuakseen päämäärätietoista päätöksentekoa.

Kuntatalousohjelmassa todetaan: *”Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätyksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi.”* Kunnista välittyvä viesti on kuitenkin päinvastainen ja useassa kunnassa ollaan tekemässä koulutuksesta leikkaavia päätöksiä ensi vuoden budjetteihin.

Lukiokoulutuksen rahoitus on ollut tällä hallituskaudella uusien tehtävien tuomaa rahoitusta

Lukiokoulutuksen yksikköhinnan kehitys on nyt nouseva perustuen uusiin velvoitteisiin ja varsinkin oppivelvollisuuden laajentamisen kustannuksiin. Aiemmilta vuosilta voimassa oleva rahoitusleikkaus todellisuudessa leikkaa kokonaisrahoitusta vuosittain edelleen noin 100 miljoonan euron verran. Lukiokoulutuksen rahoituksen vahvistaminen on välttämätöntä lukiouudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja koulutuksen laadun turvaamiseksi. Rahoitus on saatava vastaamaan koulutuksen järjestämisen todellisia kustannuksia. Vasta rahoituksesta annetun leikkurisäännöksen eli 23 b §:n pysyvän poistamisen jälkeen toteutetusta rahoituksen vahvistamisesta voidaan puhua lisäpanostuksina lukiokoulutukseen. Alimitoitetun rahoituksen vaikutukset näkyvät lukioiden arjessa kasvaneina ryhmäkokoina, itsenäisen opiskelun lisääntymisenä, valinnaisuuden kaventumisena ja oppilaiden hyvinvoinnin heikkenemisenä sekä rehtoreiden ja opettajien työuupumuksena.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että lukion rahoituksesta annettu leikkurisäännös 23 b § kumotaan.**

Ylioppilastutkinnon kokeiden rajaton uusimisoikeus sekä korkeakoulujen opiskelijavalinnan uudistaminen ovat lisänneet kokeiden suorittamista. Ylioppilastutkinnon kokeisiin ilmoittautumismäärä on kasvanut vuodesta 2018 yli 30.000 ilmoittautumisella vuoteen 2022 mennessä. Samalla kokeiden

suoritusmäärät ovat kasvaneet merkittävästi. Nämä kuormittavat opettajia valvontojen ja kokeiden alustavan arviointityön lisääntymisenä. Hallinnollisen työn lisääntyminen kuormittaa puolestaan rehtoreita. Tutkinnon ja kokeiden järjestäminen tulee huomioida siihen kohdentuvalla rahoituksen vahvistamisella.

OKM:n asettama työryhmä selvitti lukiokoulutuksen rahoitusta viime vaalikauden lopulla, mutta selvitys on unohdettu. Rahoituksessa tulisi siirtyä pienten lukioiden lisästä saavutettavuuslisään, jossa otetaan huomioon ikäluokan suuruus alueella sekä kunnan syrjäisyys. Näin saavutettavuus voitaisiin paremmin turvata.

Ammatillisen koulutuksen pysyvä tasokorotus paikkaa osan aiemmista leikkauksista

Ammatillisesta koulutuksesta leikattiin edellisillä hallituskausilla noin 20–25 % kokonaisrahoituksesta ja toteutettiin reformi, joiden seurauksena irtisanottiin noin 1600 opettajaa. Perusrahoituksen 50 miljoonan euron tasokorotus paikkaa tilannetta, mutta ei korjaa kokonaisuutta eikä puutteita väljässä lainsäädännössä opetuksen ja erityisopetuksen osalta. Määräaikaisen rahoituksen turvin palkattua ja hyvin tarpeellista opetus- ja ohjaushenkilöstöä jouduttaneen vähentämään, kun tasokorotus jäi odotettua pienemmäksi.

Hallituksen valmistelussa oleva toisen asteen kehittämishanke pilkkoisi ammatillisen rahoituksen kahtia oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen rahoitukseen. Lausunnolla olleen esityksen mukaan oppivelvollisten osalta rahoituksessa ei otettaisi enää huomioon tutkinnon osia. Mikäli näin säädetään, tulisi perusrahoituksen osuutta kasvattaa vielä ehdotettua 80 prosentin tasoa korkeammalle 90 prosenttiin. Tällä huomioitaisiin rahoitusperustan yhdenvertaisuus lukio- ja ammatillisen koulutuksen välillä.

Esitetty rahoitusmallin muutos ei kuitenkaan korjaa jatkuvan oppimisen rahoituksen puutteita (esimerkiksi tutkinnon osia pienenpien osien opiskelun rahoitus) eikä sisällä rahoitusta siihen, että ammatillisen koulutuksen järjestäjät saisivat tarjota opiskelijoille jatkossa 30 osaamispistettä enemmän opintoja kuin nyt. Se, ettei lisääntyvään opintomäärään ole resursoitu lainkaan rahoitusta vaarantaa laadukkaan koulutuksen toteuttamisen. Erityisesti rahoitusvaje näkyy siinä, ettei opetusta, opinto-ohjausta ja tuke voida järjestää opiskelijoiden tarvetta vastaavaa määrää.

Myös rahoituskanavien jakaminen siten, että osa valtionavustusrahoituksesta tulee haettavaksi JOTPA:n kautta (tällä hetkellä hoiva-avustajakoulutus) pilkkoo ja heikentää rahoituksen ennakoitavuutta.

Nyt ei tarvita yhtään lisää uudistuksia, jotka monimutkaistavat koulutuksen järjestäjien rahoituksen suunnittelua ja ennakointia, kohdistuen myös henkilöstöresursseihin.

Epävarmuus työpaikan säilymisestä ja alimitoitettu rahoitus vaikuttaa ammatillisen puolen opettajien veto- ja pitovoimaan heikentävästi.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että toisen asteen kehittämishankkeessa rahoitetaan ja uudistetaan myös tutkinnon osia pienempien osien rahoittaminen.**

Ammattikorkeakoulujen harjoittelukorvauksesta luopumisesta kiitosta

OAJ kiittää hallitusta ammattikorkeakoulujen harjoittelukorvausten poistamisesta. Ammattikorkeakoulut ovat joutuneet maksamaan sote-puolen opiskelijoiden harjoitteluista sairaanhoitopiireille ja yksityisille toimijoille. Tehdyn päätöksen myötä ammattikorkeakouluille vapautuu 12 miljoonaa euroa opetuksen vahvistamiseen.

Ammattikorkeakoulujen tutkintotavoitteet nousevat 25 % vuosien 2021-2024 välillä. Ammattikorkeakouluissa tutkinto tuotetaan nyt puolella siitä hinnasta kuin kymmenen vuotta sitten ja tutkintokoulutusta tuetaan tutkimus- ja kehittämistyöhön hankitulla ulkopuolisella rahoituksella. Ammattikorkeakoulujen rahoitus ei ole noussut samassa suhteessa tällä hallituskaudella. Tavoite tutkintomäärien kasvattamisesta on hyvä, mutta edellyttää opetushenkilöstön määrän kasvattamista.

Ammattikorkeakouluihin tehtiin hallituskauden alussa 20 miljoonan euron perusrahoituksen tasokorotus. Lisäksi opiskelijapaikkamäärien kasvattamiseen on hallituskauden aikana kanavoitu 77 miljoonaa eroa. Tutkintotavoitteiden ja lisääntyneiden opiskelijapaikkamäärien vaatima rahoitustason nosto olisi vaatinut 300 miljoonaa.

Ensi vuoden budjetissa ammattikorkeakoulujen rahoitus saa tarvitsemansa indeksikorotukset ja harjoittelukorvausten poistuessa rahoitusta vapautuu opetuksen käyttöön. Ammattikorkeakoulujen rahoitus on kuitenkin edelleen matalammalla tasolla kuin ennen koulutusleikkauksia vuonna 2011. Ammattikorkeakoulujen rahoitus uhkaa jäädä kohoavien kustannusten vuoksi liian pieneksi - muun muassa kohoavien energia- ja rakentamiskustannusten.

Ammattikorkeakoulujen TKI

Hallitusohjelman kirjaus ammattikorkeakoulujen tekemän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistamisesta suomalaisessa TKI-järjestelmässä sai ensimmäisen konkreettisen teon budjetissa, kun ammattikorkeakouluille myönnettiin 5 miljoonan euron määräraha T&K toiminnan kehittämiseen. Summa on tulkittava pitkälti symbolisena kädenojennuksena sillä sen vaikuttavuus kokonaisuudessa jää varsin marginaaliseksi.

Korkeakoulujen tilannetta seurattava tarkoin, jotta meillä on jatkossakin pohjaa laadukkaalle TKI-toiminnalle

Hallituksen tavoite nostaa Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä on tärkeä ja kannatettava. Keväällä 2022 sovitut toimet tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan edistämiseksi näkyvät budjetissa, ja pitävät vuoden 2023 osalta yliopistojen ja tutkimuksen rahoitustason tämän vuoden tasolla. Parlamentaarinen työ TKI-lain asettamiseen ja TKI-rahoituksen suuntaamiseen on käynnissä ja etenemässä. On tärkeää, että kaikki puolueet ovat parlamentaarisesti sitoutuneet tavoitteeseen.

Näemme, että käytännön toimet rahoituksen nostamiseksi kohti neljän prosentin tavoitetta tulee aloittaa viipymättä. Joka tapauksessa tavoitteeseen pääseminen vaatii rahoituksen tason tuntuvaa nostamista tulevina vuosina. TKI:n osalta meillä on takana hukattu vuosikymmen eikä varaa hidasteluun ole. Suunnitelma asetetun tavoitteen saavuttamiseksi on päivitettävä niin, että siitä käy ilmi aikataulu ja vaadittavat panostukset.

Osaamisen tasosta ja osaajien määrästä tulee huolehtia. Osaajapula ei saa tulla TKI-toiminnan esteeksi. Tutkimuksen ja koulutuksen kokonaisuuden on toimittava, sillä laadukas osaaminen on perusta, jolle kilpailukykyinen ja yhteiskunnan uudistumista tukeva TKI-toiminta rakentuu.

Korkeakoulutuksen rahoitus tarvitsee pitkäjänteisen rahoitussuunnitelman, jossa huomioidaan myös opiskelijamäärien kasvu. Sekä yliopistojen että ammattikorkeakoulujen julkisen rahoituksen kehitys täytyy nostaa verrokkimaidemme tasolle.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoituksen on vastattava tutkintotavoitteiden lisäystä.**

Osaavan työvoiman saatavuus edellyttää laadukasta ammatillista- ja korkeakoulutusta

Opetushallituksen ”Koulutus ja työvoimakysyntä 2035” -raportin mukaan tulevaisuuden työpaikoista jopa yli puolet vaatii jatkossa korkea-asteen tutkinnon. Parlamentaarisesti onkin sitouduttu nostamaan koulutustasoa niin, että 50 prosenttia ikäluokista suorittaisivat korkea-asteen koulutuksen. Tämä edellyttää, että reitti korkeakoulutukseen on suosittua myös ammatillisen koulutuksen kautta. Siksi ammatillisessa koulutuksessa on vahvistettava opiskelijoiden oikeutta saada opetusta, opinto-ohjausta ja tukea. Yleinen koulutustason nosto, ammatillisen

koulutuksen opetuksen vahvistaminen sekä osaavan työvoiman saatavuus ovat hyvin kiinteästi yhteydessä toisiinsa.

OAJ kiittää ammatillisen koulutuksen opetuksen vahvistamista 50 miljoonan euron pysyvällä rahoituksella, vaikka taso jäikin toivotusta. Pysyvä rahoitus antaa mahdollisuuden vahvistaa ammatillisen koulutuksen opetusta, opinto-ohjausta ja tukea, mikäli rahoitus todella kanavoidaan opetukseen. Marinin hallituskaudella jaetulla hankerahalla on opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun tiedon mukaan rekrytoitu suuri määrä myös muuta määräaikaista henkilökuntaa kuin opettajia ja opinto-ohjaajia.

Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrän kehitys

	Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrä vuonna 2019 ennen lisäyksiä	Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrä vuonna 2019	Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrä vuonna 2020	Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrä vuonna 2021	Koko opetus- ja ohjaushenkilöstön henkilötyövuosien määrä vuonna 2022 (ALUSTAVA ARVIO, maaliskuu 2022)	Vuoden 2022 henkilötyövuosien (ALUSTAVA ARVIO) määrän muutos suhteessa määrään ennen lisäyksiä 2019 (%)	Vuoden 2022 henkilötyövuosien (ALUSTAVA ARVIO) määrän muutos suhteessa määrään ennen lisäyksiä 2019
1. Opettajat	11 904	11 998	12 511	13 110	13 384	12,4 %	1 480
2. Opinto-ohjaajat	441	453	500	588	623	41,3 %	182
3. Ohjaajat	1 646	1 688	1 979	2 355	2 467	49,9 %	821
4. Opetuksen tukihenkilöstö	2 472	2 481	2 645	2 732	2 744	11,0 %	272
Yhteensä	16 463	16 619	17 636	18 785	19 219	16,7 %	2 755

Pidämme valitettavana, että 50 miljoonan lisärahoituksesta ei suunnattu esimerkiksi 10 miljoonaa euroa siihen, että opiskelijoille olisi säädetty oikeus tukiopetukseen ja osa-aikaiseen erityisopetukseen. Tämä olisi turvannut sekä tuen jatkumoa perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille että mahdollisuuden saavuttaa parempaa osaamistasoa yleisemminkin ja siirtymistä jatko-opintoihin.

Korkeakoulut ovat sitoutuneita tavoitteeseen nostaa suomalaisten koulutustasoa niin, että 50 % ikäluokasta saavuttaisi korkeakoulututkinnon. Tavoitteen saavuttaminen korkeakouluissa vaatii kuitenkin täysimääräistä resursointia ja pitkäjänteistä sitoutumista. Korkeakoulujen aloituspaikkamääriä on kasvatettu hallituskauden aikana määräaikaisella rahoituksella ja osana EU:n elpymisrahastoista saatavia tukia. Rahoitus on ollut lähtökohtaisesti alimitoitettu ja aloituspaikkamäärien nostoa on jouduttu rahoittamaan myös korkeakoulujen perusrahoituksesta, jota on vahvistettu ainoastaan hallituskauden alussa ja suhteessa hyvin vähän verrattuna aiemmilla hallituskausilla tehtyihin leikkauksiin. Vaikka panostuksia on jonkin verran tehty, on samanaikaisesti lisätty tehtäviä, ja esimerkiksi julkisen yliopistorahoituksen suunta on ollut laskeva koko yliopistolain voimassaoloajan.

Nyt budjetissa korkeakoulutuksen aloituspaikkoihin, tutkimusinfrastruktuurin vahvistamiseen, ja korkeakoulujen kykyyn houkutella kansainvälisiä opiskelijoita on osoitettu 10 miljoonan euron määräraha ainoastaan itäisen Suomen korkeakouluille huolimatta siitä, että osaajia tarvitaan ympäri maan.

Suomalainen osaaminen on perustunut aina korkeakoulujen tuottamaan laadukkaaseen opetukseen. Koulutuspaikkojen lisäykset on siksi rahoitettava riittävästi, jotta emme tuota jatkossa määrää laadun kustannuksella. Opiskelijamäärän kasvu edellyttää myös opettaja- ja opetusmäärän kasvua.

Hallitus sopi yhteensä 2500 hoiva-avustajan kouluttamisesta vuosien 2023–2025 aikana. Tästä 10,8 miljoonan euron rahoitus koulutuksen tuottamiseen on kanavoitu jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen kautta. Rahalla koulutetaan 1500 hoiva-avustajaa. OAJ suhtautuu rahoituksen kierrättämiseen palvelukeskuksen kautta epäillen. Haku palvelukeskuksen kautta avaa haun oppilaitosten lisäksi koulutuspalveluita tarjoaville yrityksille. Hakuehtojen kriteerien olisi siksi oltava riittävän tiukat koulutuksen laadun ylläpitämiseksi. Toisaalta haun kierrättäminen lisää byrokratiaa. Valtionosuusrahoitteiseen työvoimakoulutukseen lisättiin 7,8 miljoonaa euroa, jonka avulla on tarkoitus kouluttaa 1 000 uutta hoiva-avustajaa. Tämäkin raha suuntautuu todennäköisesti kilpailutuksen kautta muille kuin järjestämisluvan omaaville oppilaitoksille, mikä lisää entisestään tarvetta koulutuksen laadunvarmistamiseen.

On valitettavaa, että kaikki lisäpanostukset kohdentuvat yhden alan osaajapulaan, vaikka osaajista on pulaa useilla muillakin aloilla kuten varhaiskasvatuksessa.

- **OAJ esittää, että valtionvarainvaliokunta mietinnössään lausuu, että hoiva-avustaja koulutukseen tarkoitettu 8,5 miljoonaa (10,8 miljoonaa-2,3 miljoonaa varhaiskasvatuksen opettajien kouluttamiseen) jaetaan OKM:n toimesta suoran koulutuksen järjestäjille.**

Työikäisen väestön osaamisen kehittäminen on hyvä työllisyystoimi

Jatkuvan oppimisen rahoituksen kehittyminen ensi vuoden budjetissa rajautuu Ukrainasta tulevien pakolaisten kouluttamiseen ja hoiva-avustajien koulutukseen.

Pellervon taloustutkimuksen Akava Worksille toteuttamassa osaajapulaa koskevassa raportissa todetaan ratkaisuiksi mahdolliseen osaajapulaan mm. työvoiman määrän lisääminen ja OECD:n mukaisesti lyhyiden tutkintoon johtamattomien osaamiskokonaisuuksien lisääminen. Oppilaitosten rahoituksessa tulisi voida huomioida myös lyhyiden tutkinnon ulkopuolisten opintokokonaisuuksien rahoitus. Näiden tarjoaminen ei voi jäädä vain oppilaitosten oman rahoituksen varaan, kun kyse on koko Suomen työllisyyden tukemisesta. OAJ pitää merkittävänä puutteena sitä, että toisen asteen kehittämishankkeessa muutetaan vain oppivelvollisten rahoitusta, mutta jätettiin nämä tutkinnon osia pienempien osien rahoittaminen

ratkaisematta. Se on osaajapulan ja työikäisen väestön työmarkkinavastaavuuden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää.

OAJ kantaa huolta myös siitä, että korkeakoulujen vastuuta työperäisestä maahanmuutosta tavoitellaan lisättäväksi. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on tarkoitus kolminkertaistaa, mutta riittäviä suunnitelmia ja toimenpiteitä näiden opiskelijoiden saamiseksi pysyväksi työvoimaksi Suomeen ei ole kehitetty.

Kotouttamispalveluiden siirto kuntien vastuulle ei saa tarkoittaa rahoituksen kaventamista. Valtion on pidettävä huoli kotouttamiskoulutuksen riittävästä resurssoinnista ja siitä että kotoutumisen kokonaisuus on kokonaisvaltainen ja huomioi aikaisemman osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen. Suomen pitää pystyä hyödyntämään tänne tulevien laaja osaaminen ja monet kielet.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Risto-Matti Alanko
erityisasiantuntija